Dosarul nr. 21rji-256/24 Judecătorie Edineț sediul Briceni
/1-23108771-03-21rji-27032024/ Judecător: Aurelia Andronache

D E C I Z I E
În numele Legii

23 aprilie 2024 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

În componența:
Președintele completului Ion Talpa
Judecători Svetlana Şleahtiţki și Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul declarat de către directorul- adjunct al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție Alexandr Țurcanu împotriva ***încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 29.01.2024,*** adoptată în limitele plângerii depusă de către condamnatul Plești Nicolai, împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei și prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 28 iulie 2023 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Plești Nicolai împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

De asemenea, la data 21 septembrie 2023 în instanța de judecată a fost înregistrată plângerea suplimentară depusă de către avocatul Lavric Andrei în interesele condamnatului Plești Nicolai împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 29.01.2024, a fost admisă plângerea condamnatului Plești Nicolai împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează

drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Plești Nicolai a fost deținut în perioada 16 aprilie 2022 - 10 octombrie 2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 542 (cinci sute patruzeci și două) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473[4] alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa lui Plești Nicolai, cu 55 (cincizeci și cinci) zile pentru 542 (cinci sute patruzeci și două) zile, în care acesta s-a aflat în detenție, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Plești Nicolai *****, născut la *****, prin sentința Judecătoriei Edineț din 19.10.2015, cu închisoare pe un termen de 11 (unsprezece) ani, s-a redus cu 55 (cincizeci și cinci) zile.

S-a obligat administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară informează instanța de judecată despre executarea încheieri.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, aceasta a fost contestată cu recurs de către directorul- adjunct al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție Alexandr Țurcanu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 29.01.2024, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Plești Nicolai.

În motivarea recursului declarat a indicat, că în raportul de evaluare a condițiilor de detenție, prezentat în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate probele, inclusiv și fototabelele, care cu certitudine dovedesc că condamnatul Plești Nicolai în Penitenciarul nr. 2 Lipcani i-au fost acordate condițiile minime necesare de detenție.

Menționează, că condamnatului Plești Nicolai în celulele în care s-a deținut au fost bine luminate, încălzite prin sistemul termic centralizat și blocul sanitar corespunde normelor de igienă.

Totodată, indică și faptul, că condamnatului i-a fost acordat dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrație. Spălarea hainelor se efectuează la spălătorie, există loc de uscat hainele. Asistența medicală se acordă în regim non-stop și alimentația corespunde standardelor stabilite.

Astfel consideră, că judecătorul a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii bazată pe alegațiile condamnatului.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Verificând argumentele recursului în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia, că recursul urmează a fi respins ca nefondat, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit. a) CPP, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

În susținerea soluției adoptate, Colegiul penal se va referi la unele prevederi legale ce reglementează punerea în executare a hotărârilor judecătorești cu caracter penal și anume.

Potrivit art. 469 alin. (1) pct. 17^{1}) Cod procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Potrivit art. 473^{2} alin. (3) Cod de procedură penală, Condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit art. 473^{2} alin. (5) Cod de procedură penală, Plîngerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data cînd nu mai sînt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai tîrziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.

Potrivit art. 473^{3} alin. (2) Cod de procedură penală, Sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare.

Potrivit art. 473^{4} alin. (4), (5) Cod de procedură penală, (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^{2} alin. (3), instanţa de judecată

dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal conchide că instanța de fond la examinarea plângerii înaintate de condamnatul Pleșco Nicolai împotriva administrației instituțiilor penitenciare privind condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, a respectat normele procesuale, a verificat complet şi în mod obiectiv circumstanțele cauzei şi în legătură cu cele stabilite just şi întemeiat a ajuns la concluzia privind admiterea parțială a plângerii condamnatului Pleșco Nicolai, temei de casare a încheierii instanței de fond nefiind stabilit.

În aceiași ordine de idei, instanța de recurs stabilește că recursul administrației Penitenciarului nr.2 Lipcani, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț (sediul Briceni) din 29.01.2024, este nefondat și pasibil respingerii.

Potrivit materialelor cauzei deferită judecății, prima instanță a constatat că, prin sentința Judecătoriei Briceni din 28 septembrie 2015, Pleșco Nicolai a fost condamnat în baza art. 171 alin. (1), art. 172 alin. (1), art. 187 alin. (2) lit. d), e), f) Cod penal, și prin prisma art. 84 alin. (1) CP, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 06 (șase) ani, fără aplicare amenzii, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 28.09.2015, cu includerea în acest termen perioada reținerii și arestării preventive de la 20.06.2015 până la 28.09.2015, care a devenit executorie la data de 12.10.2015.

Prin sentința Judecătoriei Edineț din 19 octombrie 2015, Pleșco Nicolai a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. b), e) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 05 ani 06 luni fără amendă, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 84 alin. (4) CP în termenul pedepsei s-

a inclus parțial pedeapsa stabilită prin sentința judecătoriei Briceni din 28.09.2015 și s-a stabilit pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 11 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul pedepsei s-a calculat din 19.10.2015.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 ianuarie 2016, sentința Judecătoriei Edineț din 19 octombrie 2015 a fost menținută fără modificări. Termenul pedepsei în privința lui Pleșco Nicolai s-a calculat din 27.01.216, cu includerea în acest termen perioada aflării în arest de la 20.06.2015 până la 27.01.2016.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 10 mai 2016 s-a dispus de a calcula termenul executării pedepsei cu închisoarea în privința lui Pleșco Nicolai din 19.10.2015, cu includerea timpului reținerii și arestării preventive de la 20.06.2015 până la 19.10.2015 (din dosarul personal).

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 08 februarie 2021 s-a respins plângerea condamnatului Pleșco Nicolai privind constatarea faptului deținerii în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 Bălți ca depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni 15 aprilie 2022 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Pleșco Nicolai în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioade 25.05.2016 - 28.09.2016, 22.11.2016 - 12.07.2017, 26.07.2017-10.04.2018, 08.05.2018 - 01.10.2018, 15.10.2018 - 01.07.2019, 15.07.2019 - 15.04.2022, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP, cu 76 zile, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022.

În argumentarea soluției emise la caz, Colegiul menționează, că judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată de către condamnatul Pleșco Nicolai și plângerea suplimentară a apărătorului acestuia împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26.05.2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Astfel, Colegiul penal conclude, că judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a constatat deținerea lui Pleșco Nicolai în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO în Penitenciarul nr.2 Lipcani care a fost deținut

în perioada 16.04.2022-10.10.2023, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în total 542 zile, în calitate de condamnat.

Or, potrivit datelor prezentate, pe parcursul deținerii lui Pleșco Nicolai în Penitenciarul nr.2 Lipcani, ultimul s-a deținut în sectorul de tip semiînchis, deci avea dreptul, în intervalul de timp de la deșteptare până la stingere (6:00 - 22:00) să se deplaseze liber pe teritoriul penitenciarului, în limitele stabilite de administrația penitenciarului. În perioada de referință condamnatul a fost deținut în celula nr. 14, cu suprafață totală de 82 m^2, situată la etajul 2, blocului locativ nr. 1, unde au fost deținuți 33 - 37 persoane, suprafața locuibilă pentru persoană fiind de 2,48 m^2; iluminarea naturală este asigurată prin 3 geamuri de tip termopan, ferestrele se deschid pentru asigurarea ventilației naturale; iluminarea artificială se efectuează prin 4 becuri; celula a fost şi este în stare satisfăcătoare, reparație capitală nu necesită; încălzirea este asigurată prin sistem centralizat de încălzire, fiind amenajată cu 3 calorifere de încălzit, în perioada rece a anului temperatura aerului se păstrează la un nivel nu mai mic de 180 C. Celula este dotată cu 37 locuri de somn, 5 mese, 9 noptiere, 5 scaune, 2 polițe de perete, 1 cuier pentru haine.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art. 3 din Convenție, Colegiul penal consideră că judecătorul de instrucție just a stabilit, că pe parcursul deținerii lui Pleșco Nicolai în Penitenciarul nr.2 Lipcani, ultimul s-a deținut în condiții unde celula era populată cu diferite insecte; apă potabilă de calitate rea; asistența medicală necalitativă, instanța va aprecia cele invocate prin prisma legislației naționale, precum și Rapoartelor privind vizitele inițiale a Consiliului pentru Prevenirea Torturii și Rapoartelor Avocatului Poporului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în RM.

Colegiul susține poziția judecătorului de instrucție, care justificat a notat, că sarcina probațiunii îi revine autorității, în custodia căruia se află sau s-a aflat persoana, la caz recurentul nu a probat că pe perioada detenției și executării pedepsei în Penitenciarul nr.2 Lipcani, Pleșco Nicolai nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, și că i-a fost acordat minimul de condiții a executării detenției.

Or, prevederile pct.464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, relevă că fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4

m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții. În acest aspect Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* şi *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care spațiul personal acordat unui reclamant este mai mic de 3 m^2.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, instanța de judecată va face trimitere la cele indicate în *raportul privind vizita preventivă efectuată la data de 24 aprilie 2018, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani*, potrivit căruia acesta este un penitenciar în care funcționează un sector de tip închis şi unul de tip semiînchis, pentru deținerea condamnaților de gen masculin care, în virtutea funcțiilor ocupate anterior, pot fi amenințați cu răzbunarea. În interiorul instituției sunt amplasate: sectorul locativ nr. 1; sectorul locativ nr. 2; carantina şi izolatorul disciplinar. La momentul vizitei, în instituție erau deținute 308 persoane, cu 22 persoane mai mult decât plafonul admis, dintre care 255 condamnați în sector de tip închis, dintre care 12 persoane erau separate pe securitatea personală în baza art. 206 al Statutului executării pedepsei se condamnaților, și 53 condamnați, deținuți în penitenciar în virtutea funcțiilor ocupate anterior, iar conform ordinul Ministerul Justiției nr. 1159 din 19.12.2017, în vigoare la 01.01.2018, numărul maxim de deținuți admiși pentru deținere în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a fost stabilit pentru 286 persoane.

Respectiv, Colegiul penal la fel ca și judecătorul de instrucție consideră, că dificultățile cu care s-a confruntat Plești Nicolai pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată în Penitenciarul nr. 2 Lipcani au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Constatând încălcările admise, judecătorul de instrucție just, în baza art. 473^4 alin. (4) CPP, i-a redus pedeapsa condamnatului Plești Nicolai cu 55 zile (rotunjite) pentru perioada de 542 zile în care s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenție.

Cât privește calcularea zilelor de reducere, Colegiul penal conchide, că judecătorul de instrucție a aplicat corect formulele de calcul stipulate de legislator în textul art. 473^4 CPP. În acest sens judecătorul de instrucție și-a motivat eficient soluția luată, reducerea fiind una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și

echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre suferințele cauzate și reducerea instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Respectiv, termenul pedepsei definitive stabilită lui Pleșco Nicolai, născut la *****, prin sentința Judecătoriei Edineț din 19.10.2015 cu închisoare pe un termen de 11 (unsprezece) ani, just a fost redus cu 55 (cinzeci și cinci) zile.

Colegiul penal consideră că nu pot fi luate în considerație afirmațiile invocate în recursul administrației penitenciarului nr. 2 Lipcani, referitor la faptul că instanța de judecată eronat a constatat condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, deoarece sunt declarative, fiind expuse afirmațiile în viziunea autorului recursului, totodată informația cu privire la condițiile de detenție anterioare denotă că condamnatul s-a deținut în condiții care au afectat drepturile sale.

Totodată afirmațiile enunțate în recurs de recurent nu diminuează condițiile precare în care s-a aflat condamnatul, mai ales că anume administrația penitenciarelor nu este de acord ca să fie vizate condițiile rele a penitenciarelor, totodată s-a ținut cont de informația prezentată și referitor la instituțiile penitenciare.

Se resping și afirmațiile invocate în recurs de către administrația penitenciarului nr. 2 Lipcani, prin care se consideră plângerea neîntemeiată deoarece deținutul nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, deoarece sunt declarative în circumstanțele stabilite pe caz, de fapt s-a ținut cont de situația stabilită în privința condamnatului, cât și datele rapoartelor nominalizate, fapt ce nu contravine prevederilor legale, astfel că Colegiul penal conchide că soluția instanței de fond este una întemeiată, bazată pe probele cercetate și prevederile legale.

Prin urmare, Colegiul penal menționează, că rapoartele vizate descriu situația din penitenciar, iar administrația nu a prezentat dovezi privind îmbunătățirea substanțială a condițiilor de detenție pe parcursul urmat după vizita efectuată în penitenciar și a concluziilor formulate în Raportul pentru anul 2018, iar potrivit raportului privind respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova, în anul 2022 nu s-a constatat că în Penitenciarul 2 Lipcani plafonul de detenție este depășit, astfel că Colegiul penal conchide că soluția instanței de fond este una întemeiată și bazată pe prevederile legale și probele cercetate

Reieșind din cele expuse supra și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 1) lit. a) CPP, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul declarat de către directorul- adjunct al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, comisar de justiție Alexandr Țurcanu împotriva ***încheierii judecătoriei Edineț sediul Briceni din 29.01.2024,*** adoptată în ordinea art. 473^2-473^4 Cod de procedură penală în privința condamnatului ***Plești Nicolai***, se respinge ca nefondat cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Judecători: